

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	11
I. APROPIEREA	17
Motivul, 19 • Centrul, 23 • Cercul, 26 • Iacul, 28 • Lupul, 34 • Frumusețea, 37 • Mediocritatea, 40 • Viața, 42 • Prezența, 45 • Simplitatea, 48 • Ordinea, 52	
II. PARVISUL	59
Evoluția spațiilor, 61 • Unu și multiplu, 67 • Instinctul și rațiunea, 70 • Pământul și trupul, 75	
III. APARIȚIA	81
Simple sălbăticiuni, 85 • Iubirea din munți, 91 • Iubirea din pădure, 94 • O pisică în defileu, 101 • Artele și sălbăticiunile, 105 • Prima apariție, 111 • Cufundați în spațiu-timp, 116 • Vorbe de spirit pentru lume, 122 • Pactul renunțării, 124 • Copiii din văiugă, 128 • A doua apariție, 134 • Partea sălbăticiunilor, 139 • Sacrificarea iacului, 142 • Teama de întuneric, 145 • A treia apariție, 150 • Să accepți lumea așa cum e, 153 • Ultima apariție, 158 • Eterna reîntoarcere a eternei reîntoarceri, 160 • Izvorul îndepărtat, 163 • În supa primordială, 167 • O posibilă reîntoarcere, 170 • Consolarea barbarului, 172 • Fața ascunsă, 175	

SYLVAIN
TESSON

LEOPARDUL
ZĂPEZILOR

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2020

Iubirea din pădure

Iubisem și eu pe cineva. Iubirea își produsese efectul: toate celelalte dispăruseră. Era o fată discretă, cu pielea deschisă la culoare, care trăia în pădurea din Landes. Seara, ne plimbam pe alei. Pinii plantați cu o sută cincizeci de ani în urmă colonizaseră mlaștinile, prosperaseră în spatele dunelor și răspândeau un parfum înțepător și cald: o sudoare a lumii. Potecile erau ca niște panglici de cauciuc pe care înaintam dezinvolt. „Trebuie să trăiești în pași de sioux”^{*}, îmi spunea. Surprindeam animale sălbatice – o pasăre, o căprioară. Un șarpe care se ascundea în grabă. Cei din Antichitate – mușchi de marmură și ochi albi – vedeau în apariția acestor animale ivirea unui zeu.

„E rănit și nu poate să fugă, a fost reperat, va muri.” Auzeam asemenea cuvinte luni în șir. În seara aceea, un păianjen-rătăcitor – *lycosa*, zicea ea – dibuise un gândac croitor-de-stejar în spatele unei tulpini de ferigă. „O să-i injecteze o doză letală și o să-l devoreze.” Cunoștea astfel de lucruri la fel de bine ca Munier. Cine îi inoculase aceste intuiții? Era o știință transmisă

* Cu pași mari, sălțați și ridicând genunchii (n.tr.).

din epoci ancestrale. Inteligența naturii îmbogățește spiritul anumitor ființe fără ca ele să fi făcut studii. Devin clarvăzătoare, deslușesc enigmele înlănțuirii lucrurilor acolo unde savanții nu izbutesc să studieze decât o singură piesă a edificiului.

Citea în tufișuri. Înțelegea păsările și insectele. Când arenaria își deschidea corola, zicea: „E rugăciunea florii către soare, zeul ei”. Salva furnici luate de apa din rigole, melci încurcați prin mărăcini, o pasăre cu aripa beteagă. În fața unui scarabeu, zicea: „E o piesă de blazon, merită venerația noastră, e fixat în setul de bijuterii”. Într-o zi, la Paris, în fața bisericii Saint-Séverin, o păsăruică i s-a așezat pe creștet și mă întrebam dacă eram eu demn de o femeie pe care se așază păsările. Era preoteasă, o urmam.

Am trăit în păduri crepusculare. Crescătorii ei de cai ocupa vreo zece hectare în Landes, pe flancul vestic al unui drum ale cărui fâgașe păreau cea mai bună garanție a unei vieți ascunse. Amenajase o cabană din lemn de pin în spatele lizierei. Un iaz constituia axa proprietății. Se odihneau acolo rațele sălbătice și tot acolo se adăpau caii. Jur-împrejur, iarba deasă străpungea nisipul călcat de sălbăticiuni. Cabana dispunea de tot confortul: sobă, cărți, o pușcă Remington 700, cele trebuincioase pentru preparat cafeaua, o coperțină sub care s-o bei și o șelărie cu miros de sevă. Un ciobănesc francez păzea acel regat, rău, încordat ca un perculator de Beretta 92 și jovial cu cei care se arătau

prietenosî cu el. Ar fi sărit la gâtul primului nepoftit. Eu am scăpat.

Uneori, ne așezam pe coama vreunei dune. Oceanul zvâcnea cu furie, revărsându-și valurile neobosit. „Cred că există o veche dispută între mare și uscat.” Ziceam chestii de felul ăsta, ea nu le asculta.

Cu nasul în părul ei mirosind a merișor, o lăsam să-și expună teoriile. Omul apăruse pe Pământ în urmă cu câteva milioane de ani. Venise neinvitat, la masa gata pusă, când pădurile deja se răspândiseră pretutindeni și animalele hoinăreau libere de colo colo. Revoluția neolitică, la fel ca orice revoluție, anunțase teroarea. Omul se autoproclamase șeful unui politburo a tot ce era viu, se propulsase în capătul de sus al scării viețuitoarelor și imaginase tot soiul de dogme ca să-și legitimizeze dominația. Toate apărau aceeași cauză: pe el însuși. „Omul este mahmureala lui Dumnezeu!”, spuneam. Ei nu-i plăcea formularea. Mă acuza că „aruncam fumigene” fără rost.

Ea mă inițiasse în teoria pe care i-o expusesem lui Léo pe dunele tibetane. Animalele, plantele, ființele unicelulare și neocortexul sunt fractalii aceluiasi poem. Îmi vorbea despre supa cosmică primordială: în urmă cu patru milioane și jumătate de ani, existase o materie principială obținută din bătutul apei, la fel cum untul se obține din bătutul laptelui. Întregul a fost anterior părților. Din terciul acela a ieșit ceva. S-a produs o separare, apoi o ramificare a formelor, care ulterior

au devenit tot mai complexe. Ea venera orice sălbăticiune ca pe un ciob dintr-o oglindă. Lua de jos un dinte de vulpe, o pană de bătlan, un tentacul de sepie și șoptea contemplând acele „țândări”: „Avem aceeași obârșie”, le zicea.

Pe dună, în genunchi, îmi spunea: „Își va regăsi coloana, a fost atrasă de sucii de șoaldină, celelalte au trecut la ceva mai ușor”. De data asta, era vorba de o furnică rătăcită care revenea la cortegiul ei după ce se abătuse din drum pentru un mugur galben de șoaldină. De unde provenea oare nemărginita ei tandrețe pentru meticulozitatea viețuitoarelor? „De la voința lor de a face lucrurile bine, de la rigoarea lor”, spunea. „Noi nu suntem serioși.”

Era un cer senin de vară. Vântul stârnise hula, un nor se ivea din remuul apei la mal. Aerul era cald, marea bezmetică, nisipul moale. Trupuri întinse pe plajă. Francezii se îngrășaseră. Să fi fost de vină ecranele? Din anii '60, societatea a adoptat poziția șezând. Odată cu mutația cibernetică, imaginile au început să defileze prin fața unor trupuri imobile.

Un avion străbătea văzduhul ducând după el o banderolă publicitară pentru un site de întâlniri adultere. „Ne-am putea imagina pilotul care survolează plaja văzându-și soția întinsă alături de un domn întâlnit pe site-ul ăla”, am zis.

Fixase cu privirea un pescăruș care plutea pe vânt, în plin soare, sfidând hula*.

* În original *swell*, hulă în limba engleză (n.tr).

Ne-am întors la cabană pe niște drumuri ușor de străbătut. Căii ei miroseau acum a lumânare. Pentru ea, copacii scoteau foșnete pline de sens. Frunzele alcătuiău un alfabet. „Păsările nu fac vocalize pentru o glorie mărunță”, spunea. „Ele intonează imnuri patriotice sau fredonează serenade: sunt acasă, te iubesc”. Am ajuns la cabană și a destupat o sticlă de vin de Loara, de nisip și de ceață. Am băut la greu, veninul roșu îmi umfla venele. Noaptea puneă stăpânire pe mine. O cucuvea a țipăt speriată. „O cunosc, e de-aici, e duhul nopții, generalul-șef al copacilor morți.” Una dintre obsesiile ei era să clasifice ființele vii nu după metoda structurală a legăturilor de familie stabilită de Linné, ci conform ordinii transversale care ar reuni înclinațiile sălbăticiunilor și plantelor laolaltă. Existău geniul voracității (propriu rechinului și plantelor carnivore), cel al detentei (apanajul păianjenului-săritor sau al cangurului), cel al longevității (deținut de broasca-țestoasă și de arborele de sequoia), cel al disimulării (întruchipat de cameleon sau de fasmide). Nu avea nicio însemnătate că acele vietăți nu făceau parte din aceeași încrengătură biologică din moment ce erau înzestrate cu aceleași aptitudini. Și conchi-dea că un cuc și viermele-de-gâlbează, prin perceperea oportunității și fina cunoaștere a victimelor lor, se ascamână mai mult unul cu celălalt decât cu alți membri ai propriilor familii. Lumea vie etala în fața ei panoplia strategiilor de război, de iubire și de mișcare.

S-a ridicat să mâne caii spre adăpost. Era o imagine prerafaelită: o femeie calmă, dură, riguroasă și precisă, deplasându-se sub lumina lunii, urmată de pisica ei, de o găscă, de cai fără căpăstru și de un câine. Lipsea un leopard de sub constelații. Toate alunecau, cu capul sus, fără un foșnet sau vreun alt zgomot, fără să se atingă, perfect aliniată și perfect distanțată, sigure cu privire la direcția în care se îndreptau. O trupă în ordine. Animalele se puneau în mișcare ca niște resorturi la cea mai slabă șoaptă a stăpânei. Era o soră a Sfântului Francisc din Assisi. Dacă ar fi crezut în Dumnezeu, ar fi intrat într-un ordin consacrat sărăciei și morții, un comunism mistic și nocturn în care i s-ar fi adresat lui Dumnezeu fără mijlocirea preoțimii. De altfel, relația ei cu animalele era o rugăciune.

Am pierdut-o. Nu m-a vrut fiindcă refuzam să mă predau cu trup și suflet iubirii de natură. Am fi trăit într-o fermă, într-o pădure deasă, într-o cabană sau printre ruine, contemplând necuvântătoarele. Visul a pierit și am văzut-o cum se îndepărtează la fel de lin precum venise, însoțită de animalele ei, în pădurea crepusculară. Iar eu mi-au urmat propria-mi cale, cu tot mai multe călătorii, sărind din avion ca să prind trenul și vociferând, de la o conferință la alta (cu voce pătrunzătoare), că omul ar trebui să înceteze să se mai agite. Cutreieram pământul și, de fiecare dată când întâlneam vreun animal sălbatic, mi se ivea în minte chipul ei pe care-l pierdusem. O urmăream pretutindeni. Când Munier îmi vorbise despre leopardul